

NÉPI EGYSÉG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Argintarilor (Ötvös-é) 16, Távbeszélő 17-38
Kiadóhivatal: Platu Gh. Enescu (Rózsa-é) 2, Távbeszélő 22-45
Kéziratokat nem örlünk meg. Szerkesztőség fogadó órá 9-12 óráig
Történet 10-15 óráig. Kiadóhivatali órák naponta 8-15 óráig

POLITIKAI NAPILAP

FELTÖLTŐ SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRFÁS
Bejegyzve a brassói törvényszéken G. II. 1768/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Millitara a Presel sub No. 1437.7.X.1944

Előfizetés egy hónapra 250 0 14

HÍRDETÉSI DÍJAK: Hírvonatban, hirdetésben, nyitólétre
300, közgazdasági közleményben 800 lei szavazóként (legkevesebb
300 szavazó). Kereset hirdetés négyzetcentiméterenként 300 lei. Gyászsí-
jelentés négyzetcentiméterenként 350 lei. Díjak előre fizetendők

A szabadság ellenségei leleplezik önmagukat

Irta: ERÖSS BALINT

Még alig ült el az „Ardealul” című reakciós színezetű fővárosi lap zsidógyűlöltre uszító cikke nyomán kibombolt felháborodás. Hatleganu Emil dr. államminiszter máris jónak látta, hogy a Romániában élő magyarság ellen teremtsen újabb hangulatot a nemzeti gyűlölködés átvé paraszát legyezgesse ismert uszító szövegeivel. Hatleganu dr. a választ kése-
delem nélkül megkapta nem is a magyar, hanem a román haladó demokrácia részéről, amely nem a magyarság kitépítésével, hanem az együttélő népek testvéri kibékítésével akarja megoldani a dunavölgyi kérdést.

Szinte el sem hangzott még Luka László válasza, amikor Kolozsvár Főterén gonosz tüntetés zajlott le a demokrácia harcos pártja s rajta keresztül a romániai demokrácia összefogás ellen. S a tüntetés visszhangjai még el sem ülték, a Magyar Népi Szövetség kolozsvári nagygyűlésén felvonult magyar reakció máris nyílt támadásba ment át népi egységünk és ezen keresztül a magyar demokrácia szétbomlasztása céljából.

Lehetetlen, hogy ezekben a jelenségekben ne ismerjük fel a törvényszerűségeket. Nem véletlen az, hogy mindezek az események ilyen gyors egymásutánban következnek be. Csak aki erőszakkal hunyja be a szemét, az nem látja, hogy itt a láncszemek egymásba fűződnek s lassan-lassan szemünk előtt egészen teljessé az a bilincs, amellyel a népek szabadságát annyiszor megfojtották már és most is meg szeretnék fojtani.

Ebben a pillanatban a reakció valamennyi hadseregét mozgásban van nemzeti és nemzetiségi különbség nélkül. Az államháztartás és fegyveres erővel uszító csapata a gyermektelek felrevezetésére vannak szánva s robbantani szeretnék a könnyen gyuló anyagokat. Mert a játék nagyobb tért nyer. A fasiszta Németország fegyveres erejének leverésétől egy pillanatra meghökkenő világreakció végrengző elkeseredésben most lendül újra támadásba, hogy elvesztett hadállásait visszaszerezze, a még megtartottakat biztosítsa és a népek felszabadulásáért küzdelmet megsemmisítse. Erre megy a játék. A világuralom visszaszerzésére! Ezért bujtak elő egyszerre rókalukáikból mind azok, akik egy esztendőn át sunyítak a rettegéstől s azt képzelték, hogy a megbotránkoztatás és a beküldetés vágyában az erő hiánya rejtezik.

De nagyon helyes, hogy előbujtak! Mert az egy esztendő hallgatás még nem jelentette megsemmisítésüket is. A nép és a közvélemény a mindenütt uralkodó hatalmas csendből azt a téves következtetést vonhatta le, hogy a szabadság ellenségei visszavonhatatlanul elporoltak és a jövőt immár semmi veszély sem fenyegeti. Az ilyen megnyugvás veszélyes, mert a kellő éberség lanykulásával jár. A tömegeknek fel kellett végre ébredniük a szendregésből, de ez csak úgy történhetett meg, ha már tapasztalták a settenkedő veszedelmes ellenség nyílt kiugrását a reakció nekibátorodását.

A magyar tömegek nem törődöm nyugatimán nézegethették, amint egyes urak újra Maniu családjával szűrték össze a leveket, bizonyos választási elképzelések valóra váltása végett. De kicsoda vérfagyasztó ijedelem csapott végig ugyanezeneken a tömegeken, amikor ugyanannak a Maniunak kormányképviselője: doktor Hatleganu Emil miniszter ur leleplezte Maniu pártjának azt a szándékát, hogy a magyar kérdést megoldását saját elképzelése szerint valósítsa meg. Ebben a pillanatban a

tömegek ismét rácsodáltak arra az igazságra, hogy a magyar kérdés egyetlen becsületes megoldását csak a haladó román demokráciával való szoros együttműködés vagyis a Magyar Népi Szövetség következetesen népi magatartása biztosítja. A kolozsvári népgyűlésen még zavaroghattak egyes zavarosfejek, akiknek multját ére-

desmes volna egy kissé komolyabban is megvizsgálni, de a tömeg életösztöne megérezte már a veszedelmet. És saját maga fog hamarosan meggyőződni vezetőinek helyes politikai irányválasztásáról.

A demokrácia romániai arcvonala mögött felsorakozó széles néprétegek szintén abban a hitben ringatózhattak, hogy a nagybirtokosok, feketézók, árdragítók izmaikat meggyőngyítették az őket ért csapások. Az „Ardealul” című újságnak, a ko-

lozsvári államháztartás timentésnek kellett jönnie, hogy a tömegek ismét felfigyeljenek a vezetőik szavára s maguk is belássák a demokráciát fenyegető veszedelem nagyságát. A munkáspártok tömegei hirtelen megéreztek, hogy valamennyi eddig kivívott eredményük veszélybe jutott, a parasztság megint megértette, hogy a földosztás ellenségei ismét felemelik fejüket. És ha ma még nem teljesen értették meg, akkor holnap egészen és véglegesen meg (Folytatás a 6-ik oldalon)

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári nagygyűlésén álarcát ledobva mutatkozott meg a reakció

A munkát népünk jogaiért töretlen hittel folytatjuk — mondotta Kurkó Gyárfás országos elnök

(Kolozsvár.) Sok tekintetben tanulságos nagygyűlést tartott a Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezete hétfőn délután az Állami Magyar Színház épületében. A nagygyűlést a helyi tagozat azért hívta össze, hogy a romániai magyarság életében megszilárdított feladatok sikeres elvégzése érdekében a vezetőséget kibővítsék. Ez ellen a becsületes szándék ellen vonultak fel nyíltan a reakciók. Milyen felelősség hárul rájuk, az az alábbiakból fog kiderülni.

A szinpadon a helyi vezetőség foglalt helyet s közöttük Kurkó Gyárfás országos elnök mellett Demeter János alpolgár-

Akik meztagsadták a

Kurkó Gyárfás higgadtan kezdte beszédét.

— En egy látom — folytatta —, hogy a félreértések oka elsősorban az, hogy egyesek nincsenek tisztában a Magyar Népi Szövetséggel. Sokan vannak olyanok, akik a kezdet kezdetén lekicsinyelték a MNSZ-t s most, amikor látják, hogy nincs más kiút, csak a miénk, akkor félnek a lemaradástól. Mi valóban magyar egységet akarunk. De nehogy valaki azt higgye, hogy minden feltétlen nélkül akarjuk az egységet. A mi szövetségünk népi, demokratikus szövetség s olyanokkal kívánunk és fogunk együttműködni, akik ugyanazon az alapon állanak.

— A munkában és harcban — mondotta — követhetünk el hibákat is, de a hibák és eredménytelenségek nem mind minket terhelnek. De ugyanakkor, amikor mi a magyarság jogaiért harcolunk minden veszedelemmel szembenézve, mit tettek azok, akik ma olyan előszere-

Leleplezzük a gyászmagyarokat

— Hogy mit végeztünk, azt mindenki tudja. Hogy mit nem végeztünk, azt is. De azt is tudnia kell mindenkinek, hogy mi lett volna az itteni magyarsággal, s a magyarság intézményeivel, ha mi a román demokráciával együtt nem harcoltunk volna.

A vezetőség azonban nem mond fe. Egy éves megbízatása van s ebből az egy évből most csak néhány hónap hiányzik. Akkor majd lemondunk az ország kongresszusa előtt s akkor mindazokat megválasztják és megválasztják, akik ezért a népiért valóban dolgoztak. A munkát azonban addig is töretlen hittel folytatjuk népünk jogaiért és egyenjogúságáért.

Az elnök Nagy Gézának adta meg a szót.

Nagy Géza közel háromnegyedórás be-

Huszonötezer munkás a Magyar Népi Szövetség mellett áll

Ujabb viharos jeleneteket után Kiss Gergely Dermata-munkás kért szót. Egyszerű és meghatározó szavakban intette az értelmiségieket, hogy nagyon gondolják meg, mit csinálnak, mert a reakció, amely a munkásság és a földművesek ellen van, erősödik.

Utána Hun Nándor orvos beszélt. A legkörmönfontabb és legnyáryvetibb

mester, helyi elnök, aki fűdőzölte a jelenlévőket és ismertette a tanácskozási célját.

Beszéde végén Decsy István ügyvéd, aki láthatólag a megszervezetten felvonult elégedetlenek vezérszónoka volt, emelkedett szólásra s kérte, hogy napirend előtt javaslatot tessenek.

Decsy István ügyvéd felszólalásában hangsúlyozta, hogy a romániai magyarság egységét csak úgy látja megvalósíthatónak, ha a jelenlegi vezetőség azonnal lemond s rövidesen az összehívandó kongresszus új vezetőséget választ.

Decsy István beszéde vihart váltott ki.

népért való munkát

tettel bírálnak és vádaskodnak? Nagyreszűk futott a felszabadító hadseregek elől egészen Berling.

— Mi ma kinyitottuk a kapukat, de csak azok előtt, akik a mi népi demokrácia felfogásunkat elfogadják, azok előtt, akik valóban dolgozni akarnak a népiért.

— Bírálókat is csak ilyenek részéről fogadunk el s nem azokat, akik, amikor munkára szólítottuk fel, különböző ürügyek alatt meztagsadták a népiért való munkát. (Közbekiáltások: — Kik azok? Leleplezze le!)

— Decsy István ügyvéd például — válaszolt Kurkó Gyárfás. — Hónapokkal ezelőtt felkértem, hogy egyik vármegyében vállalja az alispánságot. De azzal utasított vissza, hogy az a vármegye vegyes lakossága, inkább tegyünk oda egy munkást, aki jobban harcol, meg aztán a fizetés sem kielégítő, itthon mint ügyvéd, többet kereset, (Zajos tüntetés Decsy ellen.)

szédben mondotta el kifogásait a Magyar Népi Szövetség ellen. Utalt arra is, hogy ne hangzottassák tovább azt, hogy a magyarság egyes tagjai Maniúkkal tárgyalnak, mert ez szerinte nem igaz. Kurkó Gyárfás itt közbeszólt: — Név szerint fogom rövidesen leleplezni őket!

Utána Asztalos Sándor ügyvéd emelkedett szólásra s mondotta el vádjait, kifogásait a Magyar Népi Szövetség vezetősege ellen, valóban tények felsorolásától sem riadt vissza. Így például azt állította, hogy Délerdélyben csak egyetlen magyar középiskola működik. Haragvatta továbbá, hogy a Magyar Népi Szövetség tönkretette az EMGÉT, s hogy egyes vezetői maguk oszlatták fel a kolozsvári magyar zenekonzervatóriumot, mint fasiszta fészket.

módon vádolt, miközben állandóan arra hivatkozott, hogy „ez a maroknyi tanulatlan csoport” valószínűleg oligarchiát gyakorol és „fasiszta módon” nem enged szób-

Balogh Edgár beszédében az építő és romboló bírálat közt tett különbséget s személyeskedő kortes-ügyvédkedések helyett tényleges magyar népi összefogást

sürgött a keselkedő külső ellenséggel, a magyarságot megsemmisíteni akaró szovinizmussal szemben.

Balogh Edgár beszéde a nyilvánvalóan két táborra szakadt résztvevők között újabb vihart támasztott. Kiss Gergely munkás átharsogva a zajon, a munkásság bizalmát jelentette be az elnökség és a Magyar Népi Szövetség iránt.

— Huszonötezer munkás a reakciók galád támadása ellenére szilárdan a Magyar Népi Szövetség mellé áll! — mondotta.

Ezután Szász Ferenc hóstáti földész mondotta el könnyekkel az arcán, hogy gyalázta, amit egyes urak itt művelnek. A munkásság és földművelés azonban szívet-lelkeket a Magyar Népi Szövetség mellett áll s többé soha nem lehet őket a Magyar Népi Szövetségtől elszakítani.

Az elégedetlenkedők kivonulása közben állt fel Demeter János elnök s foglalta össze az elhangzottakat.

— A Magyar Népi Szövetség vezetősege — mondotta — egyetért a jóindulatú bírálatokkal. De nem ért egyet a rosszhiszeműekkel. Mi egységet akarunk, ki akarjuk szélesíteni a vezetőségünket. Lehetőséget adtunk a kiválók beválasztására. Nem rajtunk mult, hogy ezt nem tették meg.

A központot ért támadásokra a zárzó jogán Kurkó Gyárfás válaszolt.

— Itt az egyik felszólaló arra hivatkozott, — mondotta, — hogy mi oligarchiát gyakorolunk s nem engedjük meg a véleménynyilvánítást. Erre éppen ő maga cáfolt rá, hiszen még ezt is elmondhatta. De végéig tudomásul, — emelte fel a hangját —, hogy nincs az a demokrácia, amelyben mindenkinek, még fasisztának is, teljes szabadságot adhatnak. Mi ilyen demokráciát nem ismertünk.

— Ami pedig azt a vádat illeti, hogy mi az EMGE-t tönkretettük, ezt a leghatározottabban visszautasítom. Mi a legnehezebb időben megvédtük az EMGE vagyonát és működési lehetőségét. Ha akkoriban nem nyilvánítottuk volna a Magyar Népi Szövetség egyik alosztályának, ma már nem volna. Ez az igazság. De sem vagyonát, sem autonómiáját nem bántottuk, sőt a tisztviselőit is mi fizettük. Az EMGE ma él s ahogy ezt igazgatóválasztmány legutóbb megállapította, egyes vármegyékben még jobban dolgozik, mint ezelőtt.

— Azt is mondotta egyik testvérünk, hogy három vezetőségi tagunk semmisítette meg a kolozsvári zenekonzervatóriumot. Ki fogom vizsgálni az ügyet s ha ez igaz, szigorú eljárást indítok ellenük. De, ha nem igaz, akkor Asztalos Sándor ellen indítok eljárást.

— Hangsúlyozom újra — fejezte be Kurkó Gyárfás —, hogy mi nem választani akarunk most, csupán kiegészíteni vezetőségünket a munkát elvállalókkal. És ezt meg fogjuk tenni, de csak azokkal, akik valóban dolgozni akarnak.

HIREK

Hírtár

Vasárnap, 1946. február 3. A nap 7 óra 26 perckor kel és 5 óra 5 perckor nyugszik. Kat.: Balassa pk. — Prot.: Balassa. — Ort.: Simson. — Zsidó: 5706 év Adar hó 2.

Hétfő, 1946. február 4. A nap 7 óra 24 perckor kel és 5 óra 4 perckor nyugszik. — Kat.: Veronika. — Prot.: Rákbel. — Ort.: Isidor. — Zsidó: 5706 év, Adar hó 3.

Brassói megyei műsor

Aro: A hét bűn. — Astra: Halálos tavasz (magyar film). — Capitol: As utca bolondja. — Corso: As ösöd tündére. — Lumina: Jelentéktelen bűntény. — Redut: A fehér légő. — Románia Liberi: A titkoszt ember. — Scala: A dicsőség árnyékában.

Eszaki győztesek Brassóban
Szombaton: Munkástan Hossz utca 99.
Vasárnap: „Szt. Mária”-ban, Tullin, Szabad-
ság 1.

Romain Rolland születésének 80. évfordulóján a román Kommunista Párt a fővárosi Dalles teremében óriási közönség előtt nagyszabású emlékülennepet rendezett. A bevezető beszédet Galaction Gala mondotta, majd Cocea N. D. színházi főfelügyelő változó Rolland írói és emberi arcképét. Végül a Franciaországból nemrégiben hazatért Voronca Ilarie mutatta be Rolland-t teljes jelentőségében. Az ünnepséget művészeti műsor fejezte be. A kolozsvári állami magyar színház a nagy író születésének megünneplésére Rolland híres darabját, „A szerelem és halál játékát” mutatta be.

A Nemzeti Néppárt nagygyűlése. — A Nemzeti Néppárt brassói szervezete vasárnap délelőtt fél 11 órakor nagygyűlést rendez az Aro tereben. A gyűlésen Vládecsen-Rácoasa nemzetiségügyi miniszter is részt vesz.

Meghosszabbították a brassói „Munka” kiállítását. — A brassói képzőművészek szakszervezete ezúton értesíti a közönséget, hogy a szakszervezeti székházban levő „Munka” kiállítás a nagy érdeklődésre való tekintettel február 10-ig hosszabbították meg. A kiállítás délelőtt 10–1 és délután 4–6 között van nyitva.

Hazatért foglyok figyelmébe. — A brassói megyei Szászmagyarországi községhelyi Dinu Petru kéri azt a Nagy János nevű önkormányzatot (a faház nevét nem tudja, házszám 484) hazatért hadifoglyot, aki Dinu Petruval együtt volt fogságban és üzenetet is küldött, írjon a fenti címre, hogy mi van Dinuval.

Elitelt börtönrész. — Még a múlt év decemberében beszámoltunk a brassói Littmann Leo üzérkedési ügyéről. A székelyudvarhelyi rendőrség fogta le árujával együtt, amint Marosvásárhelyre igyekezett. Littmann a rendőrbiztosnak 1 millió lejt ajánlott fel, hogy szabadon engedje. A marosvásárhelyi tábla Littmann most öt évi nehéz börtönrészt ítélt.

Lenin emlékülennepély Kövasszán. — A Kommunista Párt kövasszani szervezete Lenin halálának 22-ik évfordulója alkalmával hatalmas méretű ünnepséget rendezett, amelyen a járás 16 községének párttagjai is részt vettek.

Az ARLUS hírei. Az ARLUS brassói szervezetének „Munkásélet” osztálya kedden, február 5-én délután öt órakor rendkívüli ülést tart, amelyre a tárgysorozat fontosságára való tekintettel, kéri valamennyi vállalati felelős és aktivista megjelenését.

Mikortól kezdve érvényes az alkalmazotti adók felszámítása. (Bukarest, Rador) Az Általános Munkaszervezés képviselői és a pénzügyminisztérium között tovább folynak a tárgyalások a kiszámított alkalmazotti adók életbeléptetésének időpontjáról. A szakszervezet megbizottak arra az álláspont-ra helyezkedtek, hogy az alkalmazotti adók felszámítását december 1-től kell érvénybe léptetni. Minthogy azonban egyes nagyobb vállalatok már decemberre is befizették az alkalmazotti bérletük után járó adót, a pénzügyminisztérium 1946 január 1-től kezdődően óhajtja az új adókulcs bevezetését. Rövidesen véglegesen döntenek ebben a kérdésben.

Csendélet Drezdában. A londoni rádióhálójú jölmert újságíró, Fraser Lindley látogatást tett Drezdában. Elmondotta, hogy az iszonyúan összehabozott város romjai alatt számos rabló-

Kolozsvárt fogták el az auschwitz haláltábor hóhérait

(Kolozsvár) Két fogást eszközöltek a kolozsvári rendőri hatóságok. Sikeresen letartóztatták Boschner Johann, az auschwitz hirtelt haláltábor hóhérait.

A beszercei származású Boschner 1942-ben önként jelentkezett az SS-ban-dák kötelékébe. Először egy Berlin melletti levő kórházban „működött”, ahol részt vett több ezer francia és angol fogoly kiirtásában. Innen Auschwitzba került, ahol dr. Mengerlenek, a haláltábor főhóhé-

rának segítője lett. Mint ismeretes, Mengerle dr. volt a tömeggyilkosság céljait szolgáló gázkamrák és halottgőztömlők kenne-cék feltalálója. Az ő nevéhez fűződik a Magyarországról és Északkelet-Európából elhurcolt emberek százazreinek elpusztítása.

Kihallgatása alkalmával Boschner elő-ször örültséget és epileptikus rohamokat színel, de mikor látta, hogy ezzel nem éri el a célját, cinikusan válaszolt a fel-

tett kérdésekre. Mikor felszólították, mondja el, hogyan történt az auschwitz táborban az emberek elpusztítása és mi-lyen táplálékot kaptak a száműzöttek, így válaszolt: „Nem foghattuk egészségügyi kezelésre őket. Csak akkor vertük meg őket, ha éltel vagy ruhát kaptunk náluk.”

A kolozsvári néptörvényszéknek még fo-lyik a kegyetlen háborús bűnös kihallga-tása.

Végleg elrendeződött a Székely Színház kérdése

(Bukarest) Mint a Rador távirati iroda jelenti, a marosvásárhelyi székhellyel mű-ködő Székely Színház kérdése véglegesen elrendeződött. A kormány tagjai már alá-írták azt a minisztertanácsi határozatot, amely államilag támogatott magyar szin-házat létesít a székelyföldi magyarság számára.

A Székely Színház létesítésével az er-délyi magyarság újabb nagyfontosságú közművelődési intézményt kapott, amely-nek fenntartásához az állam jelentős évi

támogatás kiutalásával járul hozzá. A Szé-kely Színház megalapításának legfőbb szorgalmazója a Magyar Népi Szövetség volt, amelynek közművelődési szakosztá-lya nemcsak a részletes terveket készí-tette el, hanem hathatósan közbenjárt az illetékes kormányhatóságoknál az állami támogatás megszerzésére. Ezt a fáradozá-sát koronázta most teljes siker, ami lehe-tővé teszi, hogy a Székely Színház rövide-sen megnyithassa kapuit.

Ez alkalommal említjük meg, hogy az eddigi elképzelések szerint a Székely Színház Marosvásárhelyen fog székelní, de évente több hónapot játszik Brassóban is. Ezenkívül a körzetbe kijelölt városok színházlátogató közönsége is többbete vendégszereplés alkalmával mondhatja magának e nagy feladatra hivatott köz-művelődési intézményt. A Székely Szin-ház igazgatója Tompa Miklós, míg az együttesbe több budapesti színész szer-ződését is tervbe vetik.

MAGYAROK SZOBRAI KÜLFÖLDÖN

Genfben, a város régi közterében áll a hitújítás szobra. Három alakja: Luther, Calvin és Beihlen Gábor, a reformáció magyar hőse. Több mint háromszáz éve, hogy Beihlen Gábor élt, több mint három-száz éve, hogy a magyar fejedelmek egy-nisége hatást gyakorolt a népek kultur-életére.

Ha dél felé elhagyjuk Svájc területét és olasz földre lépünk, Milánó városában megcsodáljuk Leonardo da Vinci szob-rát. Magasan álló főalakját. Leonardot, négy kedvenc tanítványának márvány-szobra veszi körül, ezek egyike Szalay András, aki Leonardo da Vinci révén vo-nult be az olasz művészet történelmébe. Szalay, illetve Andrea Salaino szerenlő-e da Vinci emlékművén egyúttal megöröki-tése az olasz és magyar diákok között fennálló, a XV. században virágkorát élő barátságának is. Ebben a században, a renaissance-kor humanista században tanult a páduai egyetemen a magyar Janus Pannonius és száz évvel később ott találjuk a páduai egyetemen Báthory Ist-vánt, Erdély későbbi fejedelmét és lengyel királyt.

Olaszország még egy magyar embernek emelt szobrot. Tüköry ezredesnek, ki Ga-ribaldi mellett harcolt és Nápoly ostromá-nál vesztette életét. Egy olasz hadihajó és Palermo egyik gyönyörű útjánala róla kapta nevét. Szobrát 1933-ban leplezték le Palermóban.

Kossuth szobra ott áll Newyorkban, Washington szobra pedig Budapesten, ahol Garibaldinak is szobrot emeltek. Ércbe öntött alakjai három világtörténel-mi férfiaknak, akik erős harcosai voltak hazájuk és a világ szabadságának.

A bécsi egyetem díszcsarnokában lát-juk Endlicher István, Kaposi Mór és Petzvál József tanárok márványszobrát, három magyar tudóst, akik a bécsi egye-tem örök büszkeségei. Semmelweis Ignác szobra a bécsi szülészeti klinika előtt áll és szobrát emelt neki London városa is.

Mária Terézia szobra Bécs leírmoz-n-sabb emlékműve, híres mellékalakja Ha-dik András, a királyné vitéz tábornagy-

nak lovasszobra. Kiemelkedő hadifette igazi magyar virtus. Berlin megszállása volt 1757-ben.

Mátyás király emlék-domborműve Bautzen (Szászország) városkapujának falát díszíti. Liszt Ferenc emlékének pedig Wei-mar és Stuttgart hódolata emelt szobrot.

Grodno város muzeuma Báthory Ist-vánról kapta nevét, a muzeum csarnoká-ban állították fel Báthory szobrát is.

Sass Nelly, férjezett Lady Bakernek, ki Afrika-kutató férje oldalán önállóan is ve-zezett vakmerő expedíciókat, Khartum vá-ro kormányzósági palotájában helyezték el emléktáblát.

Körösi Csoma Sándornak Dardsilingben és Kalkuttában emeltek szobrot és a tókíti Taisyo egyetem kápolnájában lévő Bud-dha-oltáron mint a buddhizmus hőseinek szentelték emléket.

Amerika Kossuth Lajoson kívül még két magyar ember emlékét öröklötte meg szobormű felállításával: Budai Parme-nius Istvánt és Xanius Jánost. Budai Parme-nius volt az első magyar, ki amerikai földre lépett és belőle vált Amerika első poétája és egyúttal első protestáns hit-törte is. Az anglikán egyház 1939-ben szobrot emelt neki Saint-Johnsban, New-Foundland fővárosában.

Xanius János az Egyesült Államok meg-bizásából expedíciót vezetett Kelet-Ázsiá-ba, ő adta ki az első indiai szótárt, melyet Amerika tökéletesnek ismert el és tud-tunkkal máig sem szerkesztették jobbat nála. Szobrát a Smith-Sonian Institute kezdeményezésére emeltek, melynek meg-bizásából nagyfontosságú térképezéseket végzett Kaliforniában és Mexikóban.

Sokat foglalkoztak külföldi történelmírók is Rákóczi Ferenc szabadságharcával. Nagy figyelmet keltett pár évvel ezelőtt Rákócziról szóló tanulmányával „Études sur Francois II. Rákóczi, Prince de Trans-sylvanie”. Emile Pillias francia történe-lemtudós. Rákócziinak Groisbols kolostorá-ban töltött éveit új világításba he-lyezte. Mikor 1937-ben a Páris melletti Yerresben leleplezték Rákóczi emlékosz-lopát, Pillias mondott beszédet. Megható és felejthetetlen jelenet volt, amikor a fia-tal francia történész — maga is melyen megindulva — tolmácsolta ama férfiak érzelmeit, akik Rákóczit a száműzetésbe követték.

A MNSZ a Postavezérigazgatósághoz fordult a külföldi levelek ügyében

(Brassó.) „Milyen nyávan írt leveleket továbbít a posta?” című, tegnapi szá-munkban megjelent cikkünk folytatásaképpen közöljük, hogy a bukaresti főpostán is akadálytalanul felveszik a magyar, sőt a német nyelven írott, külföldre szóló leveleket, amelyeket értesítésünk szerint a címzettnek meg is kaptak.

Mivel a brassói postán még a mai napig sem fogadnak el magyarul írt, kül-földre szóló levelet, a Magyar Népi Szövetség brassói szervezete a bukaresti Pos-tavezérigazgatósághoz fordult, ahol, reméljük, rövidesen tisztázzák a külföldi le-velek ügyét.

A brassói kereskedők és alkalmazottak között elvben létrejött az együttes szerződés

(Brassó) A brassói kereskedők szerve-zeteinek bizottsága a brassói magánfisz-tvelők szakszervezetével együtt aláírta az együttes munkaszervezési alapszöveget, a mely az egyes vállalatok és alkalmazot-taik között kötendő együttes szerződések alapjául fog szolgálni. Az esetleg felme-rülő nézeteltérések kérdésében döntőbíró-ság fog határozni. Az együttes szerződé-s hatálya január 1-től kezdődik és ez

a fizetések mintegy száz százalékkal tör-ténő emelkedését jelenti. Az együttes szer-ződések tárgyalásait a vállalatok alkalm-a-zottjaikkal legkésőbb február 28-ig be kell hogy fejezzék. Minden év karácsonyára a vállalat 20 napi fizetésnek megfelelő ösz-szeget fizet alkalmazottainak jutálékkép. Ha az elmulat karácsonykor kifizetett jutu-lomösszeg ennél kisebb volt, most utólag kiegészítendő.

Ganda tanyázik, amelyek rettegésben tart-ják a város lakosságát. A szovjet járőrök a német rendőrséggel karöltve naponta fognak el ilyen fosztogatásokat, akik kö-zött számos veszedelmes hitlestista van.

Segítik a földhözjutott gazdákat. (Bukarest, Rador.) Az ál-lami költségvetésbe felvett összegektől függetlenül 5 milliárd 800 millió lejt utal-tak ki a földhözjutott gazdák részére. Eb-ből látják el őket a megfelelő gazdasági felszerelésekkel.

Félév múlva már gyakorlati

célra használják az atomerőt. A chicagói egyetem kancellárja, aki behatá-n foglalkozott az atomtanulmányokkal, kijelentette, hogy ha a megkezdett mun-kálátok továbbra is akadálytalanul foly-nak, már egy fél év múlva sikerül az atom-erőt áramfejlesztésre is felhasználni. Az egyetem kancellárjának kijelentését Methner Liese, az Amerikában dolgozó osztrák atomfizikus is megerősítette.

A lóhus új ára. Az országos árkormánybizottság a lóhus új árát 2000 lejben állapította meg.

* Orvosi hír. Dr. Fischbach H. Bécsben specializált tüdő- (neumoto-rax) és belgyógyász Brassó. K p i utca 44 rendel d. e. 10—1 és d. u. 4—6 kö-zött. Telefon 2809.

* Sepsiszentgyörgyön hirdeté-seket eredeti kiadóhivatali árakkal Zeke László megyei megbizottunk, Piactér 10, vesz fel.

* Nagyszébenben Libiczi Adél dohányüzsdében, str. Elisabeta 29, hir-detéseket eredeti kiadóhivatali árakkal ad-hatók fel.

Csiligány — Csalogány avagy műsoros est a Dunántúlon

Az itt közölt írás Budapesten jelent meg és a magyar vidéknek szól. De meglepetéssel veheti észre az olvasó, hogy ugyanakkor mindannyiunkat is érint.

Mínapi a mi kis városunkban egyik munkaspárti műsoros estét hirdették az egyetlen mozi-teremben. 800—1000 főnyi közönség gyűlt össze, demokratikus és nem-demokratikus elemekből vegyesen. Lehet, hogy tetemes részüket az „utána tánc” csábította. Mindegy. Tömegesen tolongtak a műsorhoz. Az előadásra várakozó közönség néhány órán át: közönség: befogadóképes nyersanyag. Formálhatjuk. Szórakoztatjuk s közben talán észre sem veszi: rányílt a szemé válmire. Talán arra, mi az igazi színház, mi az igazi irodalom.

A műsor első részét a „Szabad Nép”-kabaré látta el. Három-három, egészen fiatal fiúból és leányból álló kis társulat. Harmadik hete járják a vidéki városokat. Minden este fölépnek és minden este más városban. Nem tudom, hányszor al-
szanak vetett ágyban négyhetes turnéjuk alatt.

Nagy szeretettel tudom csak bíráltni őket, mert lelkesek, szándékuk becsületos, egészséges. Remek műsört hoztak. Szín-
szíria irodalmat és csatános politikai mó-
kát. Egyes adagolásban.

A műsor második része, amelyet en-
tal a helyi műkedvelők szolgáltattak, o-
lyan rettentő volt, hogy figyelmeztetés
kell legyen mindazoknak, akik szervezik,
irányítják és táplálják az ország kultu-
rális életét. Szól ez a figyelmeztetés a de-
mokratikus pártok kulturális csoportjainak,
a munkáskultúrszervezeteknek, az iskolán-
kívüli népművelési bizottságoknak —
szóval mindenkinek, aki felelős. Az én kis
városom nem elszigetelt eset.

A helyi műsor énekszámai — a szak-
szervezői férfiak igyekező, de kurta szre-
plése után, főleg egy káppanhangú fia-
talembert szolgáltatta. A „nemzetközisé-
get” a boldogult emlékü „Sorrentói em-
lek” és a „Vörrei morir” című, nagy-
nyáink korabeli élményítő ócskaság képvise-
lője. Határozott sikerrel: a rokonok és
ismerősök frenetikus tapsal jutalmazták
a fiatalember fejhangjait, de tapsolt a
publikum is. Azután a konferanszié beje-
lentette, hogy a Rivieráról — (mi eddig
ugy tudtuk, Sorrento a nápolyi öbölben
van) — áttérünk a szép magyar nótákra.

Már maga a bejelentés üvöltő tetszés-
nyilvánítást váltott ki. A fiatalember negé-
desen meghajolt a rokonok, a közönség
felé és elkezdett nótáit. Temetőről, édes-
anyámról, meg hasonló ál-keservekről.
Ez az úgynevezett „magyar” nótázás
azonban nemcsak bárgyú volt, de megte-
vesztő is — mert nem volt magyar. Jó ké-
rem: a „csiligány-csalogány, barna kis-
lány a habám, nem tehettek róla” szövegű
nótából először értesültem fennnevezett
madár létezéséről — de tegyük róla,
hogy a vidéken sürgősen és minél többben
megtudják végre: ez a magyar nótázás-
nak csak csufolt bárgyúság nem népi és
nem magyar.

Azán egy ál-magyar, egy ál-apacstán,
végül egy táncos kuplé következik. A te-
remben most már széksorokban elhelyez-
kedett csoportok üvöltöttek az elismerés
önkivételében. Hátul néhány fiatalnak és
néhány munkásnak nem tetszett.

Ne hagyjunk ilyen silányságokat még
műkedvelő előadás címen sem, kisváro-
sokban, ezerről a főmög elé vinni. De-
mokratikus szellemű kultúrszervezeteink
utján lássuk el a vidéket jól megváloga-
tott, szórakoztató irodalmi-zenei program-
mal, kész, nyomtatványos anyaggal. Tan-
ítsuk meg a vidéket: a műkedvelő előa-
dások nem arra valók, hogy egyes höl-
gyek és utak társadalmi ambícióinak, e-
gyéni hiúságának kielégítésére szolgálja-
nak. És ha magyar népdalt akarunk éle-
kelni, akkor Csíligány-csalogány helyett
Bartókot és Kodályt, akár mindjárt a csá-
szárné pávját, ha már muszáj madárnak
lenni.

KILÉNYI Mária

Tildy Zoltánt Magyarország köztársasági elnökévé választották

(Budapest.) A Magyar Nemzetgyűlés ma délelőtti megkezdett ülésén Tildy Zoltán eddigi miniszterelnököt a jelenlévő képviselők egyhangú szavazatával a magyar köztársaság elnökévé választották. Megválasztása után Tildy Zoltán beje-
lentette a Nemzeti Főtanácsnak, hogy eddigi miniszterelnöki tisztségéről lemond és elfogadja köztársasági elnökké való megválasztását.

Tildy Zoltán köztársasági elnökké va-

ló megválasztása után az Országház érke-
lyéről szózatot intézett az Országház előtt
összegyűlt hatalmas tömeghez. Beszédét
véget nem érő eljénzéssel fogadták az
egybegyűlték. Utána a Kommunista Párt
nevében Rákosi Mátyás, a Szociáldemok-
rata Párt nevében Szakasits Árpád és a
Parasztpárt nevében Kovács Imre intézett
beszédet a tömeghez. Pártjuk nevében
ígérték tettek, hogy a köztársaságot és
Tildy köztársasági elnököt minden ere-

jükkel támogatni fogják.

Budapest népe a délelőtti órákban
százszáz tömegekben vonult fel az Or-
szágház elé, délutánra pedig már az Or-
szágház környékén lévő utcák is zsúfo-
lással megteltek a köztársaságot éljénző,
táblákat és zászlókat hordozó tüntető cso-
portokkal.

Az ünnepekről a budapesti rádió
helyszíni közvetítésben számolt be.

A minisztertanács határozata értelmében

Újra megkezdődik a háborús bűnösök felelős- ségrevonása és a köztisztviselők igazoltatása

(Bukarest, Rador) A miniszterelnök-
ség közli:

A minisztertanács 1946 január 31-én
délután fél 7 órakor teljes ülést tartott.
Patrascanu Lucretiu igazságügyminisz-
ter a közhatalmak megtisztítására vo-
natkozó törvényben előírt határidő
meghosszabbításának szükségességéről
tartott beszámolót. Következésképpen
javasolta a köztisztviselők igazoltatások-
ra vonatkozó 1945 március 30-iki tör-
vény 11. szakaszában előírt határidőnek

újabb törvény útján való meghosszabbí-
tását. A minisztertanács egyhangulag
hozzájárult a törvényjavaslathoz.

A továbbiak során Patrascanu igaz-
ságügyminiszter ismertette azt a tör-
vényjavaslatot, mely a háborús bűnösök
s az ország romlásáért felelős személyek
megbüntetésének folytatását biztosítja.
Rámutatott arra, hogy a törvényjavaslat
az 1945 április 24-iki 312. számú tör-
vény kiegészítője és a törvény 18. sza-
kaszában előírt határidőt 1946 június

1-ig meghosszabbítja. A minisztertanács
egyhangulag magáévá tette a törvény-
javaslatot.

A minisztertanács ülésén Groza Péter
dr. miniszterelnök egyébként elismerés-
sel adózott Bogdenko altengernagynak,
a Szovjetszövetség Ellenőrző Bizottság
helyettes elnökének, aki elhagyta az
országot és a kormány köszönetét to-
lmasolta a román kérdések iránt tanu-
sított megértéséért és együttműködé-
séért.

Szoros kapcsolatokat teremtet Románia és Ma- gyarország között az ujszellemű ipari politika

(Bukarest, a N. E. tudósítójától.) —
Egyik előző számunkban beszámoltunk a
magyar-román árucsereforgalom alaku-
lásáról az 1938—1943 években. Beszámol-
tunk a bécsi döntés hatásáról a két ország
kereskedelmi kapcsolataiban. Az önző po-
litikát folytató államférfiak nem tudták és
nem akarták az egymás mellett lakó és
minden téren egymásra utalt két nemze-
tet közelhozní egymáshoz, a bécsi dön-
téssel pedig szétszakították azokat a la-
za szálakat is, amelyek a két országot a
multban összekapcsolták.

A két ország gazdasági kapcsolatai
1938-ban, az utolsó békeévben a követke-
zőképpen alakultak: Románia Magyaror-
szágra szállított 628.389 tonna árut 1 mil-
liárd 106 millió lej értékben, Magyaror-
szágról viszont behoztak 40.846 tonna árut
672 millió lej értékben.

A kivitel első helyén 374.511 tonnával
601 millió lej értékben a fa áll, második
helyen 198.094 tonnával 386 millió lej ér-
tékben a petróleumtermékek következ-
nek. Azután jön 21.238 tonnával 11 millió
lej értékben a só és ásványvíz, 11.645 ton-
nával 12 millió lej értékben föld és köter-

mékeink; 8600 tonnával 28 millió lej ér-
tékben a gabona; és 7870 tonnával 22 mil-
lió lej értékben a vetemény.

Magyarországról ezzel szemben a kö-
vetkezőket hoztuk be: nyersvas és vasárú
35.826 tonna 324 millió lej értékben; gé-
pek 1972 tonna 171 millió lej értékben; kő
és földtermékek 1185 tonna 10 millió lej
értékben, papír és papíráru 613 tonna
57 millió lej értékben, vegyi termékek
és gyógyszerek 352 tonna 34 millió lej
értékben.

A fentiek szerint a Magyarország felé
irányuló román kivitel tizenötöszöresen ha-
ladta túl a Magyarországról behozott árúk
mennyiségét, értékben viszont a román
kivitel csak a behozatal kétszeresét tette
ki. Ez nem annak tudható be, hogy Ro-
mánia főként nyersanyagot, fát, petróleu-
mot, só, ásványi és mezőgazdasági ter-
mékeket vitt ki és főként készárut, vasat,
gépeket, papírárut, vegyi termékeket,
gyógyszert hozott be.

A kivitt áru értéke átlagban 1,75 lej
volt, a behozott árué viszont 16,80 lej.

Romániában összességében találhatók a
természeti kincsek. A Kárpátok koszoru-

jának déli és keleti része, a Délbánságtól
Északmoldviáig s egész Erdély kiapadha-
tlanul ontja a fát. A Prahova völgye á-
sványo, ajat termel. Az ország síkságain a
visszamaradt mezőgazdaság ellenére is,
nagy mennyiségű gabonát aratnak. Mindez
Románia külkereskedelmének alapját ké-
pezi.

Magyarország természeti kincsekben
szegényebb. Ugyanakkor azonban iparilag
aránylag fejlett. Magyarországon az ipa-
rosodás hamarabb kezdődött, mint Ro-
mániában. A román ipari képzettségé-
sége nagyobb. A magyar gyár-
rak számos különlegességet termelnek.
Egy néhány gyár mint például a Standard,
Tungstam, Ganz-Danubius Weiss Man-
fred stb. az egész világon ismert. Eppen
ezért külkereskedelmének alapját a ga-
bona és gyümölcs kivitel mellett az ipari
termékek képezik.

Magyarország és Románia kereskedel-
mi kapcsolatait napjainkig nem a két
nép tényleges szükséglete, nem a kölcsö-
nös segítség és támogatás, nem a két
nemzet igényeit figyelembe vevő terv ha-
tározta meg, hanem az egyéni érdek.

A múlt évszázad felfelé ívelő gazdasági
élete termelte ki a teljes elzárkózás elvét.
Ezt mi is, Magyarország is átvette. Min-
dent az országban akartunk gyártani, de
nem azért — amire a demokrácia ma tö-
rekszik, hogy az összes nyersanyagok fel-
használásával, a termelőképeség növe-
lésével, a mezőgazdaság módszereinek
megújításával a tömeg-
élet színvonalát
emeljük, hanem egyszerűen csak gyors
meggazdagodási okokból.

Ezzel az „önellátásra” törekvő politi-
kával szemben hozzá nem értő, vagy még
inkább rosszindulatú gazdaságpolitikusok
befolyására és nemtörődomsége miatt, o-
lyan árut is behoztunk az országba, ame-
lyet könnyű szettel elő tudtunk volna állí-
tani, de amelyet mégsem állítottunk elő,
mert egyesek bel- és külföldön jól keres-
tek a behozatal révén és így mindent el-
követtek, hogy a belföldi termelés ne ala-
kuljon ki.

Ez a helyzet megváltozik. De azt nem a
régiegyéni érdekeket néző „elzárkózás”,
hanem a tömegek igényeit szem előtt
tartó célszerű termelés fogja irányítani. —
Ehhez a fejlettebb magyar ipar, a magyar
szaktudás hathatós segítséget fog nyújtani.

A kifejlődött román ipar, a feljavított
román mezőgazdaság, a tökéletesített er-
dőktermelés, a Kárpátok lejtőin leroha-
zó vizek erőforrásainak kihasználása pedig
a magyar dolgozók élet színvonalának is
komoly támogatást fog jelenteni.

Vida Zoltán.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete megkezdte a görög és indonéziai kérdések tárgyalását

(London.) Az Egyesült Nemzetek Szer-
vezetének biztonsági tanácsa pénteken dél-
után negyed 5 órakor nyilvános ülést tar-
tott. Az ülés napirendjén a görögországi
és az indonéziai kérdés szerepeltek. A
görögországi helyzetet a Szovjetszövetség
vetette fel, rámutatva arra, hogy az angol
csapatok görögországi jelenléte az ország
belső békéjét veszélyezteti és felbátorítja
a fasisztabarát elemeket. A holland-indiai
panasz szintén az angol csapatok jelenléte
ellen emel kifogást és megengedhetetlen-
nek tartja, hogy a japán csapatokat is fel-
használó angolok minden jogcím nélkül
támogatják a hollandokat a függetlenség-
gükkért harcoló benszülött lakosság sza-
badsgámozgalmának elnyomásában.

A Szovjetszövetség részéről a panaszt
Visinszkij főmegbízott adta elő, míg az
angol álláspontot Bevin angol külügy-
miniszter védelmezte. Meghallgatták ezen-
kívül Görögország képviselőjének állás-
pontját is.

A biztonsági tanács ülése után az
Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyű-
lése is ülésezett. E közgyűlés során az
ajánlások alapján Lie Tygve norvég kül-
ügyminisztert az Egyesült Nemzetek Szer-
vezetének főtitkárává választották meg.

Hivatalos forrásból származó közlés
szerint az Egyesült Nemzetek Szerveze-

tének mostani ülészaka február 12-én ér-
véget. Amennyiben azonban a biztonsági
tanács nem tudná befejezni eddig az idő-
pontig munkálatait, ülésait tovább foly-
tatja. Az ENSZ-nek keretében működő
nemzetközi hadsereg vezérkara, amely
a biztonsági tanács döntéseit hivatott
szükség esetén érvényre juttatni, hétfőn
ül össze első ízben. A nemzetközi vezér-
karba kijelölt szovjet tisztnek már meg is
érkeztek az angol fővárosba.

Mint Párisból jelentik, Auriol Vincent
szocialista vezető az időközben minisz-
terelnökké kinevezett Gouin Félix helyébe
a francia alkotmányozó nemzetgyűlés el-
nökévé választották.

Ugyancsak Párisból jelentik, hogy a
hatnapos nyomdászsztrájk pénteken reggel
véget ért és így már az összes lapok
megjelenhetnek.

Buenos Airesből származó londoni hír-
adás szerint Perron ezredes, Argentina
fasiszta önkényura állítólag elmenekült és
jelenleg Paraguayban tartózkodik. Eltűné-
se állítólag Farrell elnöknek óha-
jával van kapcsolatban, hogy a választásokat
halasszák el. Egy másik távirat szerint
az argentin kormány hozzájárult ahhoz,
hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének
megfigyelői jelen lehessenek a választá-
soknál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.